

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКА ПРАВОСЛАВНА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ВПБА

Протокол № 4 від «19» листопада 2025 р.

Введено в дію наказом ректора ВПБА № 54/2 від «19» листопада 2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про організацію та провадження освітнього процесу
у Волинській православній богословській академії (ВПБА)**

Луцьк 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає основні засади, порядок організації та здійснення освітнього (навчального) процесу у Волинській православній богословській академії (далі — ВПБА), права та обов'язки учасників освітнього процесу, форми організації навчання, порядок контролю та оцінювання результатів навчання, організацію практичної підготовки, атестації здобувачів освіти та інші питання, пов'язані із забезпеченням якості освіти.

1.2. Положення розроблено відповідно до законодавства України у сфері освіти, нормативних актів у сфері вищої освіти, Статуту ВПБА, внутрішніх нормативних документів Академії, освітніх програм та навчальних планів.

1.3. Освітній процес у ВПБА ґрунтується на принципах:

- гуманізму та поваги до людської гідності;
- академічної доброчесності;
- студентоцентрованого навчання;
- системності та послідовності освіти;
- поєднання теоретичної та практичної підготовки;
- наступності освіти;
- відкритості та прозорості;
- об'єктивності оцінювання;
- свободи викладання і навчання в межах, визначених законодавством та внутрішніми нормативними документами Академії;
- відповідальності учасників освітнього процесу за результати навчання.

1.4. Освітній процес у ВПБА має світоглядний, богословський, духовно-моральний, науковий та практичний характер і спрямований на формування всебічно розвиненої особистості, здатної до професійного та церковного служіння, наукової і викладацької діяльності.

1.5. Освітній процес здійснюється українською мовою, якщо інше не передбачено законодавством України, освітньою програмою або рішеннями уповноважених органів Академії.

1.6. Організація освітнього процесу здійснюється з урахуванням особливостей відповідних освітніх програм, рівнів освіти, форм здобуття освіти та специфіки богословської підготовки.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. У цьому Положенні терміни вживаються у значеннях, визначених законодавством України у сфері освіти та внутрішніми документами ВПБА.

2.2. **Освітній процес** — інтелектуальна, навчальна, практична, духовно-моральна та виховна діяльність учасників освітнього процесу, спрямована на досягнення визначених освітньою програмою результатів навчання.

2.3. **Здобувач освіти** — особа, яка навчається у ВПБА за відповідною освітньою програмою.

2.4. **Освітня програма** — комплекс освітніх компонентів, спрямованих на досягнення визначених результатів навчання.

2.5. **Навчальний план** – документ, що визначає перелік та обсяг освітніх компонентів, послідовність їх вивчення, форми організації освітнього процесу та контролю.

2.6. **Освітній компонент** – навчальна дисципліна, курс, практика, кваліфікаційна робота або інший елемент освітньої програми.

2.7. **Академічна доброчесність** – сукупність етичних принципів та визначених законодавством правил, яких мають дотримуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та наукової діяльності.

3. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Учасниками освітнього процесу у ВПБА є:

- здобувачі освіти;
- науково-педагогічні, педагогічні та інші працівники;
- адміністрація Академії;
- інші особи, визначені законодавством та Статутом ВПБА.

3.2. Здобувачі освіти мають право:

- на якісну освіту;
- користуватися навчальною, науковою, бібліотечною та іншою інфраструктурою Академії;
- брати участь у науковій, культурній та громадській діяльності;
- отримувати об'єктивну інформацію про результати оцінювання;
- оскаржувати результати оцінювання у встановленому порядку;
- користуватися іншими правами, визначеними законодавством, Статутом ВПБА та цим Положенням.

3.3. Здобувачі освіти зобов'язані:

- систематично та сумлінно виконувати вимоги освітньої програми;
- відвідувати навчальні заняття, якщо їх відвідування передбачене навчальним планом;
- своєчасно виконувати індивідуальні навчальні завдання;
- дотримуватися академічної доброчесності;
- дотримуватися Статуту ВПБА, правил внутрішнього розпорядку та інших локальних нормативних актів Академії;
- шанобливо ставитися до учасників освітнього процесу;
- дотримуватися норм церковної та академічної етики.

3.4. Науково-педагогічні та педагогічні працівники мають право на:

- академічну свободу;
- вибір форм, методів та засобів навчання в межах освітньої програми;
- участь у розробленні та вдосконаленні освітніх програм;
- підвищення кваліфікації;

- користування навчальною, науковою та матеріально-технічною базою Академії.

3.5. Науково-педагогічні та педагогічні працівники зобов'язані:

- забезпечувати належну якість освітнього процесу;
- дотримуватися освітньої програми та навчального плану;
- об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти;
- дотримуватися принципів академічної доброчесності;
- постійно підвищувати професійний рівень;
- дотримуватися норм професійної, академічної та церковної етики.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

4.1. Освітній процес у ВПБА організовується відповідно до освітніх програм, навчальних планів, графіків освітнього процесу та інших документів, затверджених у встановленому порядку.

4.2. Основними формами організації освітнього процесу є:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- консультації;
- контрольні заходи;
- атестація здобувачів освіти;
- науково-дослідна робота;
- інші форми, передбачені освітньою програмою.

4.3. Основними видами навчальних занять можуть бути:

- лекції;
- семінарські заняття;
- практичні заняття;
- індивідуальні заняття;
- консультації;
- заняття з використанням дистанційних технологій;
- інші види занять відповідно до освітньої програми.

4.4. Навчальні заняття проводяться відповідно до розкладу, який затверджується у встановленому Академією порядку.

4.5. Розклад навчальних занять має забезпечувати раціональне використання часу здобувачів освіти та викладачів, послідовність вивчення дисциплін і виконання навчального навантаження.

4.6. У разі необхідності освітній процес може здійснюватися із застосуванням технологій дистанційного навчання відповідно до законодавства та внутрішніх документів ВПБА.

5. НАВЧАЛЬНИЙ РІК ТА ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

5.1. Навчальний рік у ВПБА розпочинається та завершується у строки, визначені графіком освітнього процесу.

5.2. Навчальний рік може поділятися на семестри, модулі або інші періоди відповідно до навчального плану.

5.3. Графік освітнього процесу визначає:

- початок та завершення навчальних занять;
- періоди проведення контрольних заходів;
- екзаменаційні сесії;
- практику;
- канікулярні періоди;
- атестацію здобувачів освіти;
- інші заходи освітнього процесу.

5.4. Графік освітнього процесу затверджується керівництвом Академії на відповідний навчальний рік.

6. ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

6.1. Освітній процес у ВПБА може здійснюватися за очною, заочною, дистанційною або іншими формами, передбаченими законодавством та відповідними освітніми програмами.

6.2. Форма здобуття освіти визначається під час вступу або може бути змінена у встановленому Академією порядку за наявності відповідних підстав.

6.3. Для здобувачів освіти можуть застосовуватися індивідуальні графіки навчання відповідно до законодавства та внутрішніх нормативних документів ВПБА.

7. ЗМІСТ ОСВІТИ ТА ОСВІТНІ ПРОГРАМИ

7.1. Зміст освіти визначається відповідними освітніми програмами, навчальними планами та силабусами освітніх компонентів.

7.2. Освітні програми розробляються, затверджуються та періодично переглядаються у встановленому ВПБА порядку.

7.3. Освітня програма повинна визначати:

- мету програми;
- характеристику програми;
- програмні результати навчання;
- перелік та зміст освітніх компонентів;
- форми контролю;
- вимоги до атестації;
- компетентності, яких має набути здобувач освіти.

7.4. Зміст освітніх програм може включати богословські, гуманітарні, філософські, історичні, мовні, педагогічні, практичні та інші дисципліни.

7.5. У межах освітньої програми можуть передбачатися вибіркові освітні компоненти.

8. НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

8.1. Навчальна дисципліна є складовою освітньої програми та передбачає засвоєння здобувачами освіти визначеного обсягу знань, умінь, навичок і компетентностей.

8.2. Для кожної дисципліни розробляється робоча програма та/або силабус, у яких визначаються:

- мета та завдання дисципліни;
- програмні результати навчання;
- зміст дисципліни;
- тематика навчальних занять;
- методи навчання;
- форми контролю;
- критерії оцінювання;
- рекомендована література та інші навчальні матеріали.

8.3. Здобувач освіти повинен бути ознайомлений із силабусом дисципліни на початку її вивчення.

9. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

9.1. Самостійна робота є невід’ємною складовою освітнього процесу.

9.2. Самостійна робота може включати:

- опрацювання навчальної та наукової літератури;
- підготовку до лекцій і семінарів;
- написання рефератів, есе, контрольних та інших робіт;
- підготовку доповідей;
- виконання індивідуальних завдань;
- підготовку до контрольних заходів;
- науково-дослідну роботу.

9.3. Обсяг самостійної роботи визначається навчальним планом та робочою програмою відповідної дисципліни.

9.4. Викладачі здійснюють методичний супровід самостійної роботи здобувачів освіти та за потреби проводять консультації.

10. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

10.1. Практична підготовка є складовою освітнього процесу та спрямована на формування і закріплення практичних компетентностей.

10.2. Практична підготовка може здійснюватися у формі:

- богослужбової практики;
- гомілетичної практики;
- асистентської практики
- переддипломної практики;
- інших видів практики, передбачених освітньою програмою.

10.3. Порядок організації та проходження практики визначається відповідними програмами практики та внутрішніми нормативними документами ВПБА.

10.4. Результати практики оцінюються відповідно до визначених критеріїв.

11. КОНТРОЛЬ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

11.1. Контроль результатів навчання є складовою освітнього процесу та здійснюється з метою визначення рівня засвоєння здобувачами освіти програмного матеріалу.

11.2. Основними видами контролю є:

- поточний контроль;
- модульний контроль;
- семестровий контроль;
- підсумковий контроль;
- атестація.

11.3. Формами контролю можуть бути:

- усне опитування;
- письмова робота;
- тестування;
- контрольна робота;
- залік;
- диференційований залік;
- іспит;
- захист практики;
- захист курсової роботи;
- захист кваліфікаційної роботи;
- інші форми, визначені освітньою програмою.

11.4. Критерії оцінювання повинні бути визначені в робочій програмі або силабусі відповідної дисципліни та доведені до відома здобувачів освіти.

11.5. Оцінювання результатів навчання здійснюється об'єктивно, прозоро та відповідно до встановлених критеріїв.

12. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

12.1. ВПБА може використовувати національну та/або інституційну шкалу оцінювання, а за потреби — шкалу оцінювання, сумісну з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС).

12.2. За результатами навчання здобувачеві виставляється відповідна оцінка згідно із затвердженими критеріями.

12.3. Позитивні результати навчання є підставою для зарахування відповідного освітнього компонента.

12.4. У разі отримання незадовільної оцінки здобувач освіти має право на повторне проходження відповідного контрольного заходу у строки та порядку, визначених Академією.

12.5. Порядок перескладання академічної заборгованості визначається окремим локальним нормативним актом або рішенням уповноваженого органу ВПБА.

13. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

13.1. Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності.

13.2. Порушеннями академічної доброчесності є, зокрема:

- академічний плагіат;
- самоплагіат;
- фабрикація;
- фальсифікація;
- списування;
- неправомірне використання результатів роботи інших осіб;
- обман під час оцінювання;
- інші порушення, визначені законодавством та внутрішніми

документами ВПБА.

13.3. Порядок виявлення та розгляду випадків порушення академічної доброчесності визначається відповідним положенням ВПБА.

13.4. За порушення академічної доброчесності до учасників освітнього процесу можуть застосовуватися заходи відповідальності, передбачені законодавством та внутрішніми документами Академії.

14. АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

14.1. Атестація здобувачів освіти здійснюється після виконання ними відповідної освітньої програми.

14.2. Форми атестації визначаються освітньою програмою та навчальним планом.

14.3. Атестація може здійснюватися у формі:

- комплексного кваліфікаційного іспиту;
- захисту кваліфікаційної роботи;
- захисту дипломної роботи;
- іншої форми, визначеної освітньою програмою.

14.4. Для проведення атестації створюється відповідна атестаційна комісія у порядку, визначеному Академією.

14.5. Атестація здійснюється на засадах об'єктивності, неупередженості та академічної доброчесності.

14.6. У разі успішного проходження атестації здобувачу освіти видається документ про освіту відповідного зразка.

15. КУРСОВІ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНІ РОБОТИ

15.1. Курсова та кваліфікаційна робота є формами самостійної науково-дослідної роботи здобувачів освіти.

15.2. Тематика робіт затверджується відповідним структурним підрозділом та погоджується у встановленому порядку.

15.3. Керівник роботи здійснює науково-методичне консультування здобувача освіти.

15.4. Кваліфікаційні роботи повинні відповідати вимогам академічної доброчесності.

15.5. Захист кваліфікаційної роботи здійснюється перед відповідною комісією.

16. ІНДИВІДУАЛЬНА ТРАЄКТОРІЯ НАВЧАННЯ

16.1. Здобувач освіти має право на формування індивідуальної освітньої траєкторії у межах можливостей, визначених законодавством, освітньою програмою та внутрішніми нормативними документами ВПБА.

16.2. Індивідуальна освітня траєкторія може включати вибір освітніх компонентів, темпу навчання, форми здобуття освіти та інших передбачених можливостей.

16.3. Порядок формування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії затверджується Академією.

17. ПЕРЕВЕДЕННЯ, ПОНОВЛЕННЯ ТА ВІДРАХУВАННЯ

17.1. Переведення здобувачів освіти з одного освітнього рівня, програми, форми здобуття освіти або іншого закладу освіти здійснюється відповідно до законодавства та внутрішніх нормативних документів ВПБА.

17.2. Поновлення на навчання осіб, які були відраховані, здійснюється у встановленому порядку.

17.3. Підстави та порядок відрахування визначаються законодавством, Статутом ВПБА та відповідними внутрішніми документами Академії.

18. ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

18.1. Дистанційне навчання може застосовуватися у ВПБА відповідно до законодавства та рішень керівництва Академії.

18.2. Дистанційний освітній процес може включати:

- онлайн-лекції;
- відеоконференції;
- електронні навчальні матеріали;
- тестування;
- електронне листування;
- виконання та подання індивідуальних завдань;
- інші форми взаємодії.

18.3. Використання цифрових технологій повинно забезпечувати належну якість освітнього процесу та можливість об'єктивного оцінювання результатів навчання.

19. ВИХОВНА ТА ДУХОВНО-МОРАЛЬНА СКЛАДОВА ОСВІТИ

19.1. Виховна та духовно-моральна робота є невід'ємною складовою освітнього процесу ВПБА.

19.2. Виховна робота спрямовується на:

- формування моральних якостей особистості;
- розвиток відповідальності та дисциплінованості;
- формування культури спілкування;
- розвиток поваги до духовної та культурної спадщини;
- підготовку здобувачів освіти до відповідального служіння та професійної діяльності.

19.3. Духовно-моральна складова реалізується через навчальні дисципліни, богослужбову практику, духовно-просвітницькі заходи, наукову та культурну діяльність та інші форми роботи Академії.

20. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

20.1. ВПБА здійснює внутрішній контроль та забезпечення якості освіти.

20.2. Система забезпечення якості освіти передбачає:

- моніторинг якості освітніх програм;
- аналіз результатів навчання;
- оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників;
- опитування здобувачів освіти;
- періодичний перегляд освітніх програм;
- контроль академічної доброчесності;
- удосконалення методів навчання;
- підвищення кваліфікації викладачів;
- аналіз матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення.

20.3. Результати моніторингу якості освіти можуть розглядатися Вченою радою та іншими уповноваженими органами Академії.

21. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

21.1. У разі виникнення обставин, що перешкоджають проведенню освітнього процесу у звичайному режимі, Академія може змінювати форми та способи організації освітнього процесу відповідно до законодавства.

21.2. За потреби можуть застосовуватися:

- дистанційне навчання;
- змішане навчання;
- індивідуальні графіки;
- перенесення окремих видів навчальних занять;
- інші організаційні заходи.

21.3. Рішення щодо організації освітнього процесу в особливих умовах приймається керівництвом Академії з урахуванням вимог законодавства та безпеки учасників освітнього процесу.

22. ДОКУМЕНТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

22.1. Документами, що забезпечують організацію освітнього процесу, є:

- освітні програми;
- навчальні плани;
- графіки освітнього процесу;
- робочі програми та силабуси дисциплін;
- розклади занять;
- журнали обліку навчальних занять;
- відомості обліку успішності;
- індивідуальні навчальні плани;

- документи щодо практичної підготовки;
- протоколи засідань комісій;
- документи щодо атестації;
- інші документи, передбачені законодавством та внутрішніми нормативними актами ВПБА.

22.2. Документація ведеться та зберігається відповідно до встановлених вимог.

23. УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ

23.1. Загальне керівництво організацією освітнього процесу здійснює ректор ВПБА в межах своїх повноважень.

23.2. Вчена рада ВПБА відповідно до своїх повноважень розглядає питання організації, забезпечення та вдосконалення освітнього процесу.

23.3. Структурні підрозділи Академії забезпечують реалізацію освітніх програм, навчальних планів та інших документів освітнього процесу відповідно до своїх повноважень.

23.4. Науково-педагогічні працівники несуть персональну відповідальність за якість викладання дисциплін, об'єктивність оцінювання та виконання затверджених навчально-методичних документів.

24. ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

24.1. Здобувачі освіти мають право отримувати інформацію про:

- зміст освітньої програми;
- графік освітнього процесу;
- розклад занять;
- критерії оцінювання;
- результати оцінювання;
- порядок перескладання контрольних заходів;
- порядок проходження практики;
- порядок проведення атестації.

24.2. Здобувачі освіти можуть звертатися до адміністрації Академії з пропозиціями щодо вдосконалення освітнього процесу.

24.3. Звернення та скарги здобувачів освіти розглядаються у порядку, встановленому законодавством та внутрішніми документами ВПБА.

25. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

25.1. Учасники освітнього процесу несуть відповідальність за невиконання або неналежне виконання обов'язків, визначених законодавством, Статутом ВПБА, цим Положенням та іншими внутрішніми нормативними документами.

25.2. Види відповідальності та порядок її застосування визначаються законодавством та внутрішніми документами Академії.

25.3. Застосування заходів відповідальності повинно здійснюватися з дотриманням принципів законності, справедливості, пропорційності та поваги до гідності особи.

26. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

26.1. Це Положення набирає чинності з дня його затвердження та введення в дію відповідним наказом ректора ВПБА, якщо інше не визначено наказом.

26.2. Зміни та доповнення до цього Положення затверджуються у тому самому порядку, що й саме Положення.

26.3. У випадку зміни законодавства окремі положення цього документа застосовуються в частині, що не суперечить чинному законодавству, до моменту внесення відповідних змін до Положення.

26.4. Питання, не врегульовані цим Положенням, вирішуються відповідно до законодавства України, Статуту ВПБА та інших нормативних документів Академії.

26.5. Контроль за виконанням цього Положення здійснюється ректором ВПБА та іншими посадовими особами відповідно до їхніх повноважень.